

EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 10.11.2016
JOIN(2016) 49 final

**YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kansainvälinen valtamerten hallinnointi: EU:n panos vastuulliseen valtamerten hoitoon

{SWD(2016) 352 final}

1. VALTAMERET – GLOBAALI HAASTE JA PRIORITEETTI

Euroopan unionille ja monille kansakunnille ympäri maailmaa valtamerten merkitys on tulevaisuuden kannalta ratkaiseva. Ne tarjoavat suuret mahdollisuudet kasvuun, työpaikkojen lisäämiseen ja innovointiin. Meritalouden tuotoksi arvioidaan maailmanlaajuisesti 1,3 biljoonaa euroa, ja vuoteen 2030 mennessä määrä voi olla yli kaksinkertainen¹.

Valtamerillä on keskeinen tehtävä ilmastojärjestelmän säätelyssä. Ne tuottavat puolet tarvitsemastamme hapesta ja ovat absorboineet suurimman osan maapallon liiallisesta lämmöstä ja noin 25 prosenttia hiilidioksidipäästöistä². Monet saari- ja rannikkovaltiot (myös pienet kehittyvät saarivaltiot) ovat riippuvaisia meriluonnonvaroista ja suojaattomia niitä vaikutuksia vastaan, joita ihmisen toiminnalla on meriluonnon säilyttämiseen ja kestäväan käyttöön. Sillä, kuinka suhtaudumme valtameriin, on ratkaiseva merkitys. Jotkin kaikkein suurimmista maailmanlaajuisista haasteista – kuten ilmastomuutos, köyhyys sekä turvallisen ja ravitsevan ruoan riittävyys väestölle, jonka määrän odotetaan olevan vuonna 2050 jo yhdeksän miljardia henkeä – voidaan ratkaista tuloksellisesti vain, jos valtameret ovat turvallisia, puhtaita ja kestävästi hoidettuja.

Valtameriämme uhkaavat liikahyödyntäminen, ilmastomuutos, happamoituminen, pilaantuminen ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen. Meri- ja rannikkotaloudet eri puolilla maailmaa kehittyvät, mutta niiden menestyminen riippuu siitä, paraneeko kestävyys. Pääsyä merireiteille vaikeuttavat toisinaan laiton toiminta, kasvava merirosvous, aseelliset ryöstöt ja muut meririkollisuuden muodot. Yritykset esittää alueellisia tai meriin liittyviä vaateita Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksella (UNCLOS) vahvistetun kehyksen ulkopuolella pelottelua, pakkoa tai voimaa käyttäen voivat vaikuttaa alueellisen vakauden lisäksi myös globaaliin talouteen. Tietämys merellä esiintyvistä laittomasta toiminnasta on edellytys kestäväan ja sääntöihin perustuvan hallintotavan kehittämiseksi.

Paikkansapitävien ajantasaisten tietojen saaminen meriluonnonvaroista ja -ekosysteemeistä on edelleen vaikeaa. Merellisten toimintojen kestäväa kehittämistä varten tarvittava tekninen kehitys edellyttää parempaa tutkimusta.

Kaikki nämä haasteet on tunnustettu globaalilla tasolla. Rio+20 -huippukokouksessa valtion- tai hallitusten päämiehet sitoutuivat suojelemaan ja ennallistamaan valtameriä ja meriekosysteemejä sekä hoitamaan valtamerten luonnonvaroja kestävästi kansainvälisen oikeuden mukaisesti kestäväan kehityksen kaikkien kolmen ulottuvuuden edistämiseksi. EU on sitoutunut tähän yhdennettyyn lähestymistapaan.

YK:n kestäväan kehityksen Agenda 2030 -ohjelmassa merten suojelu ja kestävä käyttö määritellään yhdeksi ohjelman 17:stä kestäväan kehityksen tavoitteesta (tavoite 14) ja osaksi ohjelmaa, jonka tavoitteet linkittyvät tiiviisti toisiinsa. Valtamerten suojelua ja kestäväa käyttöä käsitellään nyt ensimmäistä kertaa yhdessä maailman muiden polttavimpien kestävyysaasteiden kanssa kokonaisvaltaisessa maailmanlaajuisessa toimintaohjelmassa ja ne otetaan huomioon sellaisenaan monissa kestäväan kehityksen tavoitteissa ja alatavoitteissa³. Globaalin yhteisön on nyt muutettava nämä sitoumukset

¹ *The ocean economy in 2030*, OECD Publishing, Pariisi (2016).

² *Climate change 2014 – Impacts, adaptation and vulnerability*, IPCC Fifth Assessment Report WGII, luku 6.

³ Valtameret ja rannikot liittyvät tavoitteen 14 (meret) lisäksi useisiin muihin kestäväan kehityksen tavoitteisiin kuten köyhyyden poistamiseen (tavoite 1), ruokaturvaan ja kestäväan maatalouteen

toiminnaksi. EU on täysin sitoutunut tähän päämäärään ja toimiin sen saavuttamiseksi. Tässä yhteisessä tiedonannossa esitetyt toimet ovat erottamaton osa Agenda 2030 -ohjelmaan liittyvää EU:n toimintaa. Tämä on myös yksi ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian prioriteeteista⁴.

1.1. VALTAMERTEN PAREMPAA HALLINNOINTIA TARVITAAN

Valtamerten ja niiden luonnonvarojen käyttöä ohjaa YK:n merioikeusyleissopimus, jota tukee merellä tapahtuvan eri alojen toiminnan yksityiskohtaisemmasta säätelystä vastaavien alueellisten ja kansainvälisten elinten ja foorumien muodostama kehys⁵. Tämä kehys käsittää laajan valikoiman sääntöjä ja periaatteita. Se on kuitenkin jossain määrin epäyhtenäinen ja koordinoimaton. Syntymässä on maailmanlaajuinen yksimielisyys siitä, että valtameriin kohdistuvien paineiden kasvaessa meriympäristöä ja mereen liittyvää ihmisen toimintaa, myös meriin vaikuttavaa maalla tapahtuvaa toimintaa, on hallinnoitava tehokkaammin.

Komission vuonna 2015 toteuttama kuuleminen⁶ vahvisti, ettei nykyisellä toimintakehyksellä voida taata valtamerten hallinnoimista kestävästi seuraavista syistä:

- Kehys on epätäydellinen ja sitä on kehitettävä lisää. Siinä on edelleen huomattavia oikeudellisia puutteita, erityisesti mitä tulee meriluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja kestäväan käyttöön kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella olevilla alueilla. Kansainvälinen merenpohjajärjestö (ISA) ei ole vielä saanut valmiiksi säännöstöään, jossa vahvistetaan tarvittavat merenpohjan kaivostoimintaan liittyvät säännöt ja menettelyt.
- Sovittuja sääntöjä ja järjestelyjä ei usein saateta tosiasiallisesti voimaan tai niiden noudattamista ei valvota yhtenäisellä tavalla. Olemme vielä kaukana maailmanlaajuisista tavoitteista, joista mainittakoon kestäväen enimmäistuoton saavuttaminen kalastuksissa vuoteen 2015 mennessä ja 10 prosentin rannikko- ja merialuealan suojelu varsinkin suojeltujen merialueiden muodossa vuoteen 2020 mennessä⁷. Kalastusalan työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksen kaltaisten tärkeiden merialueiden yleissopimusten voimaantuloa hidastaa se, ettei niitä ratifioida ripeästi.

(tavoite 2), terveyteen (tavoite 3), puhtaaseen veteen ja sanitaatioon (tavoite 6), uudenaikaiseen energiaan (tavoite 7), kasvuun ja työllisyyteen (tavoite 8), ilmastoon (tavoite 13), ekosysteemeihin ja luonnon monimuotoisuuteen (tavoite 15) ja kumppanuuksiin (tavoite 17).

⁴ *Jaettu näkemys, yhteinen toiminta: vahvempi Eurooppa – Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia* (28. kesäkuuta 2016).

⁵ Niitä ovat IMO merenkulkuun liittyvissä asioissa, ISA merenpohjan kaivostoiminnan osalta, FAO ja alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt kalastusasioissa, UNEP monenvälisten ympäristösopimusten osalta, alueelliset meriä koskevat yleissopimukset ja muut monenväliset ympäristösopimukset meriympäristön säilyttämisen ja kestäväen käytön osalta sekä UNESCO:n IOC tieteellisen merentutkimuksen alalla. YK:n merioikeusyleissopimuksessa määrätään myös oikeudenkäyttömekanismista sen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien riitojen pakollista rauhanomaista ratkaisua varten. Mekanismi on Kansainvälinen merioikeustuomioistuin.

⁶ http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/doc/ocean-governance-summary_en.pdf

⁷ YK:n kestäväen kehityksen tavoiteohjelma (Agenda 2030), tavoite 14.5 sekä vuosien 2011–2020 strateginen suunnitelma, Aichin biodiversiteettitavoite 11.

- Valtameristä vastaavien kansainvälisten organisaatioiden välistä koordinointia on liian vähän. Vaikka merialan toiminnot kytkeytyvät toisiinsa, niiden säätely tapahtuu yleensä erikseen kullakin alalla. Kansainvälisten elinten välinen koordinointi, joka yhdistäisi eri aloja, on usein tapauskohtaista tai sitä ei ole lainkaan⁸. Organisaatioilla ja mekanismeilla, jotka saattaisivat kyetä lujittamaan yleistä kehystä ratkaisevalla tavalla, kuten UN-Oceans'illa tai hallitusten välisellä merentutkimustoimikunnalla (IOC), on usein heikot toimivaltuudet.
- Laiton ja rikollinen toiminta vaikuttaa suuresti talouden toimijoihin, meriympäristöön ja merialoilla työskenteleviin ihmisiin. EU on parantanut omaa turvallisuuskehystään ja edistänyt kansainvälistä ja alueellista turvallisuusyhteistyötä, mutta paljon on vielä tehtävä merellä tapahtuvien lainvastaisten tekojen kitkemiseksi. Joidenkin valtameriin liittyvien toimintojen yhteydessä ihmisarvoisen työn puuttuminen on edelleen huolenaihe. Työolot laittomaan toimintaan osallistuvilla aluksilla ovat joskus paljon alle kansainvälisten standardien tai jopa lainvastaisia, millä on suora vaikutus asianomaisten työntekijöiden lisäksi kyseisen alan kykyyn toimia kestäväällä tavalla.
- Koordinointia on parannettava EU:n sisäisten ja ulkoisten politiikkojen välillä; viimeksi mainittuihin kuuluvat muun muassa Itämeri-strategia, Mustanmeren synergia, Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskeva Euroopan unionin strategia, Välimeren unioni ja Pohjoinen ulottuvuus.
- Sidosryhmät (ml. yritykset, tutkijat ja kansalaisjärjestöt) olisi otettava paremmin mukaan kansainvälisen sääntelykehiksen laadintaan ja toteutukseen. Tämä johtaisi parempaan määräysten noudattamiseen ja loisi tilaa myös uusille täydentäville hallinnointijärjestelyille, kuten vapaaehtoisille sitoumuksille ja parhaiden käytäntöjen jakamiselle. Valtamerten hoidon olisi perustuttava luotettavaan tieteelliseen tutkimukseen ja osaamiseen.

1.2. EU:N ROOLI

Tarvitaan yhtenäistä, monialaista ja sääntöihin perustuvaa kansainvälistä lähestymistapaa, jotta voidaan varmistaa merten olevan turvallisia, puhtaita ja kestävästi hoidettuja. Tällainen lähestymistapa auttaa myös saavuttamaan EU:n kansalaisten kannalta hyviä tuloksia työpaikkojen, kasvun, kilpailukyvyn, kestävyiden, ilmastonmuutokseen sopeutumisen sekä rauhan ja turvallisuuden osalta. Edistämällä sääntöihin perustuvaa hyvää hallinnointitapaa merellä tuetaan ihmisoikeuksia, vapautta ja demokratiaa, luodaan yrityksille tasavertaiset toimintaedellytykset ja parannetaan työoloja maailmanlaajuisesti. Tämä vastaa EU:n roolia vahvana globaalina toimijana.

EU:lla on hyvät edellytykset ohjata kansainvälistä valtamerien hallinnointia, sillä se on kerännyt kokemusta valtamerien hoitoon liittyvän kestävästi lähestymistavan kehittelystä esimerkiksi ympäristöpolitiikkansa (erityisesti meristrategiapuitedirektiivi), yhdenmukaisen meripolitiikkansa (erityisesti merten aluesuunnittelua koskeva direktiivi), uudistetun yhteisen kalastuspolitiikkansa, laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen (LIS-kalastus) vastaisen toimintansa sekä meriliikennepolitiikkansa kautta.

⁸ Esim. biodiversiteettisopimus / Kansainvälinen merenkulkujärjestö, Elintarvike- ja maatalousjärjestö / alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt / luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus (CITES-sopimus).

EU on myös kehittänyt joukon turvavälineitä sisäisen ja ulkoisen turvallisuusulottuvuuden välisiä yhteyksiä varten. EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa vahvistetaan tarve yhtenäisyyttä lisäävään lähestymistapaan politiikkojen sisäisten ja ulkoisten näkökohtien välillä, ulkoasioiden eri politiikkojen kesken sekä jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välillä. Olisi luotava synergioita muiden politiikkojen (esim. kyberturvallisuus, kyberpuolustus ja kiertotalous) ja strategioiden (esim. Euroopan unionin merellinen turvallisuusstrategia⁹ ja siihen liittyvät alueelliset strategiat¹⁰) kanssa. Tällä tavoin EU:n panos valtamerten hallinnoinnin lujittamiseen tukee globaalin merellisen kasvun ja turvallisuuden tavoitetta.

EU on laatinut Euroopan unionin merellisen turvallisuusstrategian (EUMSS), jotta meren ja merenkulun turvallisuutta koskeviin haasteisiin voitaisiin vastata vaikuttavalla ja kokonaisvaltaisella tavalla asiaankuuluvia kansainvälisiä, EU:n tason ja kansallisia välineitä käyttäen. Sitä olisi sovellettava yhdenmukaisesti tämän tiedonannon kanssa monialaisen yhteistyön helpottamiseksi ja kasvupotentiaalin lisäämiseksi. EU edistää edelleen aktiivisesti merenkulun turvallisuutta maailmanlaajuisesti hyödyntäen kokemustaan merirosvouden torjunnasta läntisellä Intian valtamerellä ja ihmissalakuljetuksen ja ihmiskaupan torjunnasta Välimerellä, Mustallamerellä ja Itämerellä, ja se kartoittaa mahdollisuuksia Guineanlahdella¹¹, Etelä-Kiinan merellä ja Malakansalmessa.

EU tekee valtamerten hallinnointiin liittyvää yhteistyötä kahdenvälisten, alueellisten ja monenvälisten kumppanien kanssa maapallon eri puolilla nojautuen oikeudellisesti pääasiassa YK:n merioikeusyleissopimukseen. Sillä on strategisia kumppanuuksia ja sopimuksia keskeisten kansainvälisten toimijoiden ja kumppanien kanssa. Se toimii tiiviisti yhteistyössä useiden kehittyvien talouksien kanssa. Se on osapuolena monissa sopimuksissa ja yleissopimuksissa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat yhdessä maailman suurin avun antaja.

EU:n olisi pyrittävä olemassa olevien järjestelyjen pohjalta tehostamaan valtamerten hallinnointia ja parantamaan koordinoitua kansainvälisten ja alueellisten foorumien kanssa. EU on pyrkinyt aktiivisesti kehittämään yhteistyötä naapuriensa kanssa meripolitiikan ja meritalouden aloilla, muun muassa Euroopan naapuruuspolitiikan puitteissa, niin sen itäisen kuin eteläisenkin ulottuvuuden yhteydessä. Maailmanlaajuisesti se myös osallistuu ratkaisevalla panoksella meriliikenteessä toimivan työvoiman hallinnointiin sekä pakkotyön ja ihmiskaupan torjuntaan.

EU:n ja sen jäsenvaltioiden toimien yhtenäisyyttä ulkoisten ja sisäisten politiikkojen välillä on tarpeen lisätä. Yhdistettynä ne lisäävät merkittävästi mahdollisuutta myönteiseen muutokseen. EU:n olisi varmistettava sisäisten ja ulkoisten politiikkojen toiminnan olevan yhtenäistä ja noudatettava näin sitoumustaan edistää kestävään kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta. EU:n olisi edistettävä

⁹ *Euroopan unionin merellinen turvallisuusstrategia*, 11205/14, hyväksytty yleisten asioiden neuvostossa 24. kesäkuuta 2014.

¹⁰ *European Union Strategy on the Gulf of Guinea*, hyväksytty ulkoasiainneuvostossa 17. maaliskuuta 2014; *European Union Strategic Framework for the Horn of Africa*, hyväksytty ulkoasiainneuvostossa 14. marraskuuta 2011.

¹¹ Guineanlahdelle EU laati strategian vuonna 2014 ja toimintasuunnitelman vuonna 2015 ”kokonaisvaltaisen lähestymistavan” mukaisesti tukeakseen Afrikka-johtoista aloitetta Yaoundén prosessia, josta Länsi- ja Keski-Afrikan valtioiden päämiehet päättivät kesäkuussa 2013.

synergioita EU:n muiden politiikkojen kanssa, mukaan luettuina kehityspolitiikka ja -strategiat kuten Euroopan unionin merellinen turvallisuusstrategia.

Lisäksi EU:hun kuuluu yhdeksän syrjäisimpiin alueisiin luettavaa aluetta. Kyseiset alueet ovat, johtuen niiden merkityksestä EU:n meriulottuvuudessa sekä niiden sijainnista Atlantilla ja Intian valtamerellä, tärkeitä toimijoita, jotka voivat osaltaan vaikuttaa aktiivisella tavalla valtamerten hallinnoinnin kehittämiseen.

Valtamerten turvallisuuden, puhtauden ja kestävä hoidon varmistamiseksi komissio ja korkea edustaja ehdottavat 14:ää toimenpidekokonaisuutta kolmella ensisijaisella aihealueella:

- parannetaan kansainvälistä valtamerten hallinnointikehystä;
- vähennetään valtameriin ja meriin kohdistuvaa painetta ja luodaan edellytykset kestävälle siniselle taloudelle; sekä
- vahvistetaan kansainvälistä merentutkimusta ja parannetaan sen kautta saatavaa tietoa.

2. PARANNETAAN KANSAINVÄLISTÄ VALTAMERTEN HALLINNOINTIKEHYSTÄ

Nojautuen kansainväliseen yksimielisyyteen siitä, että valtamerten hallinnointikehystä on tarpeen lujittaa, komissio ja korkea edustaja tukevat seuraavia toimia:

Toimi 1: Kansainvälisen valtamerten hallinnointikehyksen puutteiden korjaaminen

Komissio ja korkea edustaja jatkavat työtä jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa edistääkseen sellaisten monenvälisten välineiden täytäntöönpanoa, joista on sovittu mutta jotka eivät ole tulleet voimaan. Komissio ja korkea edustaja lisäävät ponnistelujaan edistääkseen valtamerten hallinnointia koskevien keskeisten globaalien välineiden allekirjoitusta, ratifiointia, siirtämistä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja tosiasiallista täytäntöönpanoa. Niistä mainittakoon YK:n merioikeusyleissopimus ja sen voimassa olevat täytäntöönpanosopimukset.

Komissio osallistuu jatkossakin aktiivisesti sellaisen oikeudellisesti sitovan välineen kehittämiseen YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisuudessa, joka koskee meriluonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestävää käyttöä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla. Se tukee edelleen meriluonnon suojelemiseen tähtääviä kansainvälisiä ponnisteluja muilla asiaa koskevilla kansainvälisillä foorumeilla, kuten biodiversiteettisopimuksen ja CITES-sopimuksen puitteissa.

Komissio ja korkea edustaja aikovat selvittää jäsenvaltioiden ja kaikkien muiden osapuolten, kuten kansainvälisten kumppanien, teollisuuden ja kansalaisjärjestöjen kanssa, mitä vapaaehtoisia, muita kuin lainsäädäntöön liittyviä ja täydentäviä toimenpiteitä voidaan toteuttaa valtamerten hallinnoinnin tukemiseksi.

- Komissio ja korkea edustaja tekevät työtä yhdessä jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa varmistaakseen valtamerten hallinnointia koskevien keskeisten globaalien välineiden, kuten suunnitteilla olevan

meriluonnon monimuotoisuutta kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan YK:n merioikeusyleissopimuksen täytäntöönpanosopimuksen ja kalastusalan työtä koskevan ILO:n yleissopimuksen hyväksymisen, ratifioinnin ja täytäntöönpanon.

- Komissio ja korkea edustaja tukevat kansainvälisiä ponnisteluja meriluonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi kaikissa asiaan liittyvissä kansainvälisissä elimissä.*
- Komissio laatii vuoteen 2018 mennessä ohjeet kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla sijaitsevan merenpohjan luonnonvarojen etsintää ja käyttöä varten auttaakseen rannikkojäsenvaltioita täyttämään YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisen velvoitteensa suojella meriympäristöä ja säilyttää se.*
- Komissio ja korkea edustaja toteuttavat alueellisia aloitteitaan, jotka koskevat merialueiden kestävästä kehittämisestä EU:n ulkopuolella, yhteistyössä kaikkien sellaisten asian kannalta merkityksellisten alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen ja strategioiden kanssa, joissa merialan yhteistyö tunnustetaan yhdeksi keinoksi taata turvallisuus ja edistää kestävästä kehitystä.*

Toimi 2: Alueellisen kalastuksenhoidon ja kalastusyhteistyön edistäminen keskeisillä valtamerialueilla alueellisten hallinnoinnin puutteiden korjaamiseksi

Alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt ovat tärkeitä kansainvälisiä järjestöjä hajallaan olevien ja laajasti vaeltavien kalakantojen säilyttämisen ja kestävästä käytön kannalta. Kyseisten järjestöjen toiminnan (esim. tutkimus, vaatimustenmukaisuuden läpinäkyvyys ja päätöksenteko) parantaminen ja säännöllinen uudelleentarkastelu ovat keskeisellä sijalla niihin liittyvässä EU:n toiminnassa.

Suurin osa Pohjoisen jäämeren keskiosasta, joka on yksi maapallon haavoittuvimmista merialueista, ei kuulu kansainvälisen suojelu- tai hoito-ohjelman piiriin. Hiljattain ehdotetun arktista aluetta koskevan yhdenmukaisen politiikan¹² mukaisesti EU:n olisi pyrittävä varmistamaan kestävä kehitys kyseisellä alueella ja sen ympärillä kansainvälisen yhteistyön pohjalta. Erityisesti EU tukee arktisen alueen kalastuksenhoitojärjestön/-järjestelyn perustamista ja edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua suojeltujen merialueiden perustamisen kautta.

EU:n muita alueellisia strategioita (esim. Guineanlahti ja Afrikan sarvi) olisi käytettävä hyväksi parannettaessa kalakantojen säilyttämistä ja hoitoa, ja niiden olisi tarjottava puitteet LIS-kalastuksen torjumiseksi.

- Komissio aikoo tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppaniensa kanssa alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen tai -järjestelyjen perustamiseksi lajeille ja alueille, joiden osalta niitä ei vielä ole. Erityisesti EU tukee monenvälisiä sopimuksia, joilla estetään sääntelemätön aavan meren kalastus Pohjoisen*

¹² Yhteinen tiedonanto Arktista aluetta koskeva Euroopan unionin yhdenmukainen politiikka, JOIN(2016) 21 final.

jäämeren keskiosassa alueellisen kalastuksenhoitojärjestön/-järjestelyn perustamiseen asti.

- Komissio tukee Itäisen Keski-Atlantin kalastuskomitean (CECAF) ja Läntisen Keski-Atlantin kalastuskomission (WECAFC) saattamista ajantasaiseksi vuoteen 2020 mennessä. Se aikoo myös tukea alueellisia kalastusalan elimiä ja aloitteita parantaessaan yhteistyötä, jota maiden kanssa tehdään esimerkiksi LIS-kalastuksen kaltaisissa kysymyksissä.
- Komissio tukee olemassa olevien alueellisten kalastuksenhoitoelinten toiminnan tehostamiseen tähtääviä toimia, kuten esimerkiksi niiden toiminnasta määräjoihin laadittavia arvioita.

Toimi 3: Kansainvälisten organisaatioiden välisen koordinoinnin ja yhteistyön parantaminen sekä valtamerikumppanuuksien perustaminen valtamerten hoitoa varten

EU:n olisi edistettävä koordinointia ja yhteistyötä sellaisten kansainvälisten organisaatioiden välillä, joilla on valtameriin liittyvä tehtävä. Tässä voitaisiin käyttää välineinä yhteisymmärryspöytäkirjaa ja yhteistyösopimuksia koordinoinnin parantamiseksi sellaisten elinten välillä, joilla on samoja tai toisiaan täydentäviä tavoitteita. Komission on tarkoitus herättää uudelleen henkiin tonnikalan alueellisiin kalastuksenhoitojärjestöihin liittyvä nk. Koben prosessi ja ulottaa se koskemaan kaikkia kalastuksenhoitojärjestöjä. EU aikoo myös tukea monenvälisiä yhteistyömekanismeja, joita ovat muun muassa UN-Oceans (erityisesti sen toimeksiannon uudelleentarkastelun yhteydessä vuonna 2017), IOC, ISA sekä maanosakohtaiset ja alueelliset organisaatiot, jotka ovat laatineet strategioita merten suojelemiseksi ja niiden arvon nostamiseksi.

Komissio on aloittanut meri- ja kalastusasioita koskevat kahdenväliset vuoropuhelut keskeisten valtameritoimijoiden, kuten Australian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Uuden Seelannin ja Yhdysvaltojen kanssa. Sen tarkoituksena on kehittää näistä vuoropuheluista valtamerikumppanuuksia seuraavien viiden vuoden aikana. Tämä lujittaa yhteistyötä valtamerten hallinnoinnin keskeisillä osa-alueilla, joita ovat muun muassa valtameriin liittyvien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen, valmiuksien kehittäminen, suojelun ja kestävä sinisen kasvun edistäminen, merialan tutkimus, kansainvälinen kalastuksenhoito, ihmisarvoiset työolot, LIS-kalastuksen torjunta ja meriturvallisuus.

- Komissio ja korkea edustaja tukevat parempaa yhteistyötä ja koordinointia sellaisten globaalien ja alueellisten organisaatioiden välillä, joiden tehtävä liittyy valtameriin, sekä uusissa että jo olemassa olevissa toimintakehyksissä.
- Komissio tukee parempaa koordinointia alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen ja alueellisten meriyleissopimusten välillä sekä parempaa yhteistyötä maailmanlaajuisien organisaatioiden kanssa.¹³
- Komissio tukee kaikkien asian kannalta tärkeiden kansainvälisten elinten maailmanlaajuisia ponnisteluja meriluonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi, kuten meri- ja rannikkoluonnon monimuotoisuutta koskevassa

¹³ Esim. Kansainvälinen merenpohjajärjestö; luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus, YK:n ympäristöohjelma (UNEP), Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) ja Maailman kauppajärjestö.

biodiversiteettisopimuksen osapuolten 12. konferenssissa¹⁴ hyväksytyjä ensisijaisia toimia ja muita ekologisesti tai biologisesti merkittävien merialueiden (EBSA-alueet) määrittelyyn liittyviä päätöksiä.

- *Komissio varmistaa, että CITES-osapuolten 16. ja 17. konferenssissa meriympäristön lajien suojelemiseksi tehdyt päätökset¹⁵ pannaan tosiasiallisesti täytäntöön.*
- *Komissio ja korkea edustaja tukevat monenvälisiä yhteistyömekanismeja, muun muassa UN-Oceans-mekanismeja sen toimeksiannon uudelleentarkastelun yhteydessä tavoitteena vahvistaa kyseisen mekanismin koordinoivaa roolia.*
- *Komissio ehdottaa valtamerikumppanuuksien solmimista keskeisten valtameritoimijoiden kanssa.*

Toimi 4: Valmiuksien kehittäminen

Komissio ja korkea edustaja käyttävät ulkosuhteiden politiikkakehystä, kehitysyhteistyö mukaan luettuna, lisätäkseen ja kehittääkseen valmiuksia parempaa valtamerten hallinnointia, luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja ennallistamista sekä kestävää sinistä taloutta varten kumppaniensa, myös kansainvälisten organisaatioiden, kanssa.

Meri- ja rannikkoympäristön kehittämisen on oltava ekologisesti kestävä ja sosiaalisesti osallistavaa. Eri alojen ja investointien väliset vuorovaikutukset ja ristiriidat on määriteltävä ja ilmaistava selkeästi.

EU:lla on laaja valikoima kahdenvälisiä yhteistyö-, kumppanuus- ja kauppasopimuksia, joiden puitteissa se voi lujittaa yhteistyötä meriasioissa koskien muun muassa sinistä kasvua, meri- ja rannikkoalueiden hoitoa, työvoiman oikeuksia ja pätevyksiä¹⁶, valtameriin kohdistuvia ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja kansainvälisten sitoumusten täytäntöönpanon tukemista.

Valmiuksien kehittämisen mahdollisuuksien parantaminen kohdealueilla, kuten Guineanlahdella, Etelä-Atlantilla, Kaakkois-Aasiassa ja pienissä kehittyvissä saarivaltioissa, on myös osa tätä lähestymistapaa.

Komissio ja korkea edustaja antavat käyttöön varoja tukeakseen kestävä sinisen talouden parempaa suunnittelua, erityisesti Välimeren unionin ja Barcelonan yleissopimuksen yhteydessä. Ne edistävät sinistä taloutta käsittelevän Välimeren unionin foorumin kautta käytävää alueellista vuoropuhelua ja tukevat kyseisessä kehityksessä hyväksytyjä toimia, mukaan luettuna merialan tutkimus- ja innovointiyhteistyön kehittäminen BlueMED-aloitteen kautta.

- *Komissio ja korkea edustaja käyttävät ulkosuhteiden politiikkakehystä, kehitysyhteistyö mukaan luettuna, lisätäkseen ja kehittääkseen valmiuksia parempaa valtamerten hallinnointia sekä kestävä sinistä taloutta varten*

¹⁴ CBD COP XII/23;

<https://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=13386>

¹⁵ <https://cites.org/eng/res/index.php>

¹⁶ Muun muassa kalastusalan laivaväen koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskeva IMO:n kansainvälinen yleissopimus, 1995 (STCW-F-yleissopimus).

keskeisten kumppaniensa kanssa – erityisesti Tyynellä valtamerellä, Intian valtamerellä ja Länsi-Afrikassa.

- Komissio ja korkea edustaja ryhtyvät EU:n nykyiseen kehitysyhteistyöpolitiikkaan tukeutuen kehittämään meriturvallisuusalan valmiuksia muiden maiden ja alueellisten organisaatioiden kanssa, erityisesti Guineanlahdella ja Intian valtamerellä.
- Vuonna 2017 komissio ja korkea edustaja tukevat sinisen talouden vankan ja näyttöön perustuvan kehittämiskehityksen rakentamista.
- Komissio ja korkea edustaja määrittelevät, millä tavoin valtamerten hallinnointia voidaan parantaa toteuttamalla kestävä kehityksen tavoitteet. Tähän sisältyy esimerkiksi valmiuksien kehittämismahdollisuuksien lisääminen kohdealueilla, kuten Guineanlahdella ja Kaakkois-Aasiassa.
- Komissio sisällyttää teknisen yhteistyön Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) kanssa tekemänsä yhteistyöhön, jolla pyritään tukemaan IMO:n välineiden täytäntöönpanoa ja valvomaan niiden noudattamista.
- Komissio asettaa käyttöön varoja tukeakseen valmiuksien kehittämistä, joka liittyy kestävä sinisen talouden kehittämiseen Välimerellä Välimeren unionin ja muiden organisaatioiden, kuten Barcelonan yleissopimuksen, yhteydessä.

Toimi 5: Merten ja valtamerten turvallisuuden takaaminen

EU:n merellisessä turvallisuusstrategiassa (EUMSS) määritellään turvallisuushaasteita, kuten merirosvous ja ihmisten, aseiden ja huumausaineiden kauppa ja salakuljetus, sekä korostetaan tarvetta yhteistyön helpottamiseen ja tietojen jakamiseen siviili- ja sotilasviranomaisten välillä. Maailmanlaajuiset ratkaisut edellyttävät laajempaa kansainvälistä keskustelua YK:n, G7-maiden ja G20-maiden kaltaisilla foorumeilla sekä räätelöityjä kumppanuuksia muiden maiden ja alueellisten elinten (esim. Afrikan unioni ja ASEAN) kanssa.

Yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa komissio ja korkea edustaja tekevät työtä kahdenvälisesti ja monenvälisesti EU:n ulkopuolisten maiden ja alueellisten organisaatioiden kanssa vähentääkseen ja poistaakseen meriturvallisuuteen liittyviä uhkia ja riskejä EUMSS:n ja alueellisten strategioiden (esim. Guineanlahti, Afrikan sarvi) puitteissa tehostamalla työtä ensisijaisilla aloilla¹⁷.

Uusi asetus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta¹⁸ sekä Euroopan meriturvallisuusvirastoa (EMSA) ja Euroopan kalastuksenvalvontavirastoa (EFCA) koskevat muutetut asetukset luovat perustan tiiviimmälle yhteistyölle, jota tehdään rannikkovartiostotehtäviä hoitavia jäsenvaltioiden viranomaisia tukevien EU:n virastojen välillä ja Euroopan merialueiden ympärillä sijaitsevien EU:n ulkopuolisten maiden

¹⁷ Tähän sisältyy: meriturvallisuutta koskeviin kysymyksiin sovellettavan koordinoitun lähestymistavan työstäminen kansainvälisillä foorumeilla (esim. YK, G7-maat, G20-maat) ja korkean tason vuoropuheluissa; EU:n alueellisen toiminnan lujittaminen ja tukeminen merialalla (esim. merirosvouksen vastainen Atalanta-operaatio Intian valtamerellä ja EUNAVFOR MED Sophia -operaatio Välimerellä ihmisalakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen torjumiseksi); sekä meriturvallisuusalan valmiuksien kehittäminen EU:n ulkopuolisten maiden ja alueellisten organisaatioiden kanssa.

¹⁸ Asetus (EU) 2016/1624 Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta.

kanssa. Myös tässä työssä pyritään parantamaan kansallisten rannikkovartiostojen välistä yhteistyötä yleisluonteisten toimien toteuttamisessa, kuten esimerkiksi laittomien päästöjen havaitsemiseksi MARPOL-yleissopimuksen¹⁹ nojalla. Osana tätä yhteistyötä Frontex, EMSA ja EFCA suorittavat yleisluonteisia toimia muun muassa kalastuksen, rajojen ja muuttoliikkeen valvomiseksi keskisellä Välimerellä. Edellä kuvattujen toimien täydentämiseksi EU:n sotilasvoimat osallistuvat myös ihmissalakuljetuksen torjuntaan, alusten suojeluun, merirosvouksen torjuntaan ja kalastuksen seurantaan Sophia- ja Atalanta-operaatioiden kautta tehden myös yhteistyötä NATOn kanssa velvollisuuksiensa hoitamiseksi.

- *Yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa komissio ja korkea edustaja tekevät EU:n merelliseen turvallisuusstrategiaan tukeutuen työtä muiden maiden kanssa vähentääkseen ja poistaakseen meriturvallisuuteen liittyviä uhkia ja riskejä.*
- *Komissio ja korkea edustaja tekevät työtä edistääkseen jäsenvaltioiden välistä monialaisen merivalvontatiedon vaihtoa, johon osallistuu myös EMSA, muun muassa EMSA:n yhteisen tietojenvaihtoympäristön (CISE) toteutuksen tukemiseksi, ja jota tehdään myös EU:n ulkopuolisten maiden kanssa ja siten kansainvälisen toiminnan helpottamiseksi.*
- *Komissio aikoo arvioida, kuinka CISE:n kaltaisten merivalvontaympäristöjen yhteentoimivuutta voitaisiin parantaa.*
- *Satelliittiviestinnän ja data-analyysin sekä merialan toimien seurannassa käytössä olevien järjestelmien teknisen kehityksen perusteella komissio aikoo, yhteistyössä korkean edustajan kanssa, käynnistää pilottihankkeen laittoman kalastuksen seuraamiseksi maailmanlaajuisesti pyrkien laajentamaan meritilannetietoisuutta sekä selvittää mahdollisuuksia laajentaa seurantaa myös muille aloille.*

3. VALTAMERIIN JA MERIIN KOHDISTUVAN PAINEEN VÄHENTÄMINEN JA EDELLYTYSTEN LUOMINEN KESTÄVÄLLE SINISELLE TALOUDELLE

Jotta valtamerten hallinnoinnilla taattaisiin terveet valtameret elämää tukevana järjestelmänä ja resurssina, sen on oltava tehokkaampaa. EU:n toiminnassa olisi keskityttävä ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin, merten pilaantumiseen ja rehevöitymiseen, meriekosysteemien ja meriluonnon monimuotoisuuden suojeluun, säilyttämiseen ja ennallistamiseen sekä meriluonnonvarojen kestävään käyttöön.

Toimi 6: Pariisin ilmastopimuksen täytäntöönpano ja valtameriin, rannikkoihin ja ekosysteemeihin kohdistuvien ilmastonmuutoksen haitallisten vaikutusten lieventäminen

Komissio tekee työtä suojatakseen meri- ja rannikkoekosysteemien roolia ilmastonmuutoksen vaikutusten vähentämisessä. Se pyrkii yhteistyössä korkean

¹⁹ Kansainvälinen yleissopimus aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemisestä; MARPOL 73/78.

edustajan kanssa saavuttamaan laajan poliittisen yksimielisyyden siitä, että on tarpeen suojata valtameren ”sinisen hiilen” funktiota työskentelemällä sekä EU:ta edustavien että kansainvälisten poliittisten toimijoiden kanssa ilmastonmuutosneuvottelujen ja asiaan liittyvien ympäristöalan kansainvälisten yleissopimusten puitteissa.

Komissio pyrkii lujittamaan valtameriin liittyvää toimintaa EU:n tasolla ilmastonmuutosta koskevan Pariisin sopimuksen täytäntöönpanemiseksi, kuten esimerkiksi meriliikenteen päästöjen vähentämistä ja uusiutuvien energialähteiden tulevaa kehittämistä. Yhteistyössä korkean edustajan kanssa se työskentelee jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa edistääkseen kyseisen toiminnan sisällyttämistä Pariisin sopimuksen mukaisten sitoumusten noudattamiseksi toteutettaviin kansallisiin toimenpiteisiin. Lisäksi komissio tukee kansainvälisesti hyväksytyn toimintasuunnitelman laatimista muun muassa valtameren lämpenemisen, merenpinnan nousun ja happamoitumisen vaikutusten hallitsemiseksi. Tässä työssä nojataan hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin viidenteen arviointiraporttiin sekä sen tulevaan ilmastonmuutosta, valtameriä ja kryosfääriä käsittelevään erikoisraporttiin.

- *Komissio vauhdittaa työtä päästäkseen kansainvälisten kumppanien kanssa sopimukseen yhteisestä toiminnasta meri- ja rannikkoekosysteemien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi.*
- *Komissio aikoo käynnistää vuoteen 2020 mennessä kansainvälisiä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia sinivihreän infrastruktuurin ennallistamiseksi, adaptoimiseksi tai kehittämiseksi.*
- *Yhteistyössä korkean edustajan kanssa komissio työskentelee jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa edistääkseen valtameriin liittyvän toiminnan sisällyttämistä Pariisin sopimuksen mukaisten sitoumusten noudattamiseksi toteutettaviin kansallisiin toimenpiteisiin. Tilannekatsaus voitaisiin esittää Pariisin sopimuksen mukaisen maailmanlaajuista tilannetta koskevan arvion yhteydessä.*
- *Komissio aikoo ehdottaa kansainvälisiä toimia muun muassa valtameren lämpenemisen, merenpinnan nousun ja happamoitumisen vaikutusten hallitsemiseksi. Kansainvälisiin kumppaneihin on tarkoitus olla yhteydessä vihreän diplomatian verkoston kautta.*

Toimi 7: Laittoman kalastuksen torjunta ja valtameriin perustuvien ruokavarojen kestävä hoidon tehostaminen maailmanlaajuisesti

LIS-kalastuksen torjunta maailmanlaajuisesti on EU:lle ensisijainen tavoite. Maailman kalasaaliista vähintään 15 prosenttia, mikä vastaa 8–19 miljardia euroa vuodessa, on laittomia. EU tekee yhteistyötä muiden maiden kanssa niiden kalastuksenhoitojärjestelmien rakenteellisten uudistusten käynnistämiseksi. Tavoitteena on tehostaa tätä toimintaa seuraavien viiden vuoden aikana. Erityisesti komissio pyrkii tehostamaan LIS-kalastuksen hillitsemiseen tähtäävää monenvälistä toimintaa parantamalla välineitä, joiden avulla voidaan jäljittää ja yksilöidä LIS-kalastukseen osallistuvia aluksia ja kansalaisia, ja kasvattamalla keskeisten kansainvälisten organisaatioiden, kuten Interpolin, roolia.

EU aikoo työskennellä yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa, antaa tukea teknisten ja hallinnollisten edellytysten kehittämiseen LIS-kalastusta koskevan ongelman

käsittämiseksi, edistää organisaatioiden välistä yhteistyötä ja arvioida LIS-toiminnan haitallisia sosiaalisia seurauksia.

- *Komissio tehostaa LIS-kalastukseen liittyvää toimintaa parantamalla nykyisiä järjestelmiä ja tukemalla jäsenvaltioita varmistamaan tehokkaat tarkastukset sähköisiä välineitä kehittämällä.*
 - *Yhteistoiminnassa korkean edustajan kanssa komissio tekee yhteistyötä kolmansien maiden kanssa muun muassa valmiuksien kehittämisen ja Euroopan kalastusvalvontaviraston kanssa solmitun kumppanuuden osalta esimerkiksi satamavaltion toimenpiteitä koskevan sopimuksen täytäntöönpanemiseksi.*
 - *Komissio ja korkea edustaja tukevat käytettävissä olevalla EU:n kehitysrahoituksella toimintaa, jolla osaltaan torjutaan LIS-kalastusta.*
 - *Komissio tekee yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa kahdenvälisen vuoropuhelujen sekä LIS-asetuksen mukaisten virallisten menettelyjen (alustava luokittelu, luokittelu, merkitseminen luetteloon) kautta.*
 - *Komissio ja korkea edustaja käsittelevät kahdenvälisissä vuoropuheluissa sekä alueellisilla ja kansainvälisillä foorumeilla LIS-kalastukseen liittyviä haasteita kuten pakkotyötä ja muita työn muotoja, jotka loukkaavat ihmisoikeuksia.*
 - *EU edistää monenvälistä toimintaa, johon sisältyvät*
 - *maailmanlaajuisen alusrekisterin perustaminen;*
 - *aluksen yksilöllisen tunnuksen (IMO-numero) myöntäminen kaupallisille kalastusaluksille;*
 - *ohjeiden hyväksyminen saalisasiakirjaohjelmia (maailmanlaajuinen saalistodistus) varten; sekä*
 - *Interpolin roolin vahvistaminen LIS-kalastuksen torjunnassa.*
- *Komissio aikoo tehostaa EU:n ulkoisen kalastuslaivaston valvontaa siellä, missä se toimii, ulkoisen kalastuslaivaston kestävää hallinnointia koskevan asetusehdotuksen²⁰ mukaisesti.*

Toimi 8: Haitallisten kalastustukien kieltäminen

Kalastustuet, jotka lisäävät liikakalastusta, ylikapasiteettia ja LIS-kalastusta, ovat pitkään olleet kansainvälisen tason huolenaihe. Vuosien 2002 ja 2012 kestävä kehityksen huippukokouksissa vaadittiin niiden lopettamista. Kestävä kehityksen toimintaohjelmassa (Agenda 2030) on nyt asetettu määräaika (vuosi 2020) kyseisten tukien lopettamiselle.

Tuetaan kansainvälisiä toimia maailman kalastuslaivastojen ylikapasiteetin ja niiden harjoittaman liikakalastuksen vähentämiseksi sekä haitallisten tukien kieltämiseksi. Näin

²⁰ COM(2015) 636 final.

tuetaan liikakalastusta, ylikapasiteettia ja LIS-kalastusta lisäävien tukien kieltämisestä käytäviä WTO:n neuvotteluja.

- *EU aikoo käydä WTO:ssa aktiivisesti monenvälisiä neuvotteluja, jotta liikakalastusta, ylikapasiteettia ja LIS-kalastusta lisäävät tuet kiellettäisiin vuoteen 2020 mennessä.*

Toimi 9: Merten roskaantumisen ja muovimeren torjunta

Roskaantuminen on merkittävä uhka valtamerille. Komissio on jo toteuttanut toimia hoitaakseen ongelmaa sen syntylähteellä, ja sen on tarkoitus tehostaa tätä toimintaa merkittävästi.

Komissio aikoo esittää toimenpiteitä roskien synnyn minimoimiseksi tuotteen elinkaaren aikana alkaen materiaalivalinnoista, tuotesuunnittelusta, tuotannosta, kulutuksesta ja kierrätyksestä tuotteen hävittämiseen.

EU aikoo esittää kiertotalouden toimintasuunnitelman alla vuoteen 2017 mennessä muovistrategian, jossa käsitellään muun muassa kierrätettävyyttä, biohajoavuutta, vaarallisten aineiden esiintymistä tietyissä muoveissa sekä merten roskaantumista ja jossa on kansainvälisestä näkökulmasta selkeä painotus muovin ympäristöön kulkeutumista vastaan. Näin on tarkoitus vähentää rannoilta löytyviä roskia ja kadonneita pyydyksiä vähintään 30 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Strategian avulla vähennetään myös meriympäristöön joutuvan mikromuovin määrää, tarvittaessa rajoittamalla niiden käyttöä tuotteissa.

Tämä vuorostaan edistää Agenda 2030 -ohjelman täytäntöönpanoa. Strategiassa tunnustetaan myös ongelman globaali luonne ja tarve yhteiseen toimintaan, myös monenvälisten ympäristösopimusten puitteissa. Siinä tarkastellaan mahdollisuuksia helpottaa merten roskaantumisen torjuntaa EU:n ulkoisten toimien ja kehitysavun yhteydessä, jotta voitaisiin tyrehdyttää muovijätteen virta maailman valtameriin ja, milloin vain on ympäristön kannalta perusteltua ja teknisesti mahdollista, osallistua hyvin koordinoituihin toimiin jätteen poistamiseksi merestä.

- *Osana kiertotalousstrategiaa komissio aikoo esittää vuoden 2017 aikana muovistrategian, jossa käsitellään kierrätettävyyden ja biohajoavuuden kaltaisten kysymysten lisäksi merten roskaantumista.*
 - *Komissio aikoo käsitellä merten roskaantumista aiheuttavia mereen kytkeytyviä lähteitä, kuten meriliikennettä ja kalastustoimintaa, satamien vastaanottolaitteita koskevan direktiivin²¹ tarkistuksen avulla ja tarvittaessa kalastusta ja vesiviljelyä koskevilla lisätoimilla.*
 - *Komissio osallistuu meressä olevien muoviroskien ja mikromuovien torjuntaa koskevien kansainvälisten, alueellisten ja osa-alueen strategioiden ja toimintamallien vaikuttavuuden arviointiin, kuten YK:n ympäristöohjelman hallintoneuvosto on toivonut.*

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/59/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa.

- *Komissio tarjoaa muun muassa Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta rahoitustukea tavoitteena parantaa edellytyksiä meressä olevien roskien keräämiseksi ja helpottaa tietojen saatavuutta meressä EU:n eri puolilla olevista roskakertymistä.*
- *Komissio ehdottaa merten roskaisuuden hoitamiseen liittyvän institutionaalisen kehityksen vahvistamista esimerkiksi kansainvälisten toimien paremman koordinoinnin, merten roskaisuuden torjumista koskevan G7-suunnitelman ja merten roskaisuutta koskevan globaalin kumppanuuden kautta.*
- *Komissio edistää maailmanlaajusten ja alueellisten sitoumusten noudattamista tukemalla alueellisiin meriyleissopimuksiin liittyviä merten roskaantumista koskevia toimintasuunnitelmia eri puolilla Eurooppaa.*

Toimi 10: Merten aluesuunnittelun edistäminen maailmanlaajuisella tasolla

Valtamerten kestävä käyttö ja niiden luonnon monimuotoisuus, asiaan liittyvien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen mukaan luettuna, riippuu siitä, suunnitellaanko ja hallinnoidaanko ihmisen toimintaa asianmukaisesti kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla ja niiden ulkopuolella. Merten aluesuunnittelulla voidaan varmistaa merten käytön tehokas organisointi merialueella, mukaan lukien suojeltujen merialueiden valitseminen, hoito ja verkostoituminen.²² Merten aluesuunnittelua otetaan käyttöön maailmanlaajuisesti yhä enenevässä määrin, ja kuluneen vuosikymmenen aikana on kertynyt merkittävä määrä kokemusta ja hyviä käytäntöjä.

Vuoden 2017 aikana komissio aikoo aloittaa työn kaikkien asian kannalta merkityksellisten toimijoiden kanssa kansainvälisesti hyväksyttäviä ohjeita koskevien ehdotusten laatimiseksi tavoitteena edistää merten aluesuunnittelun ja siihen liittyvien prosessien käyttöä kumppanimaissa ja kansainvälisellä tasolla, erityisesti YK:n puitteissa.

- *Vuonna 2017 komissio aloittaa työn ehdotusten laatimiseksi merten aluesuunnittelua koskeviksi kansainvälisiksi ohjeiksi.*

Toimi 11: Kymmenen prosentin meri- ja rannikkoalan suojelua koskevan maailmanlaajuisen tavoitteen saavuttaminen ja suojeltujen merialueiden tehokas hoito

Meriluonnon monimuotoisuuden tila on hälyttävä. Trooppiset koralliriutat ovat menettäneet yli puolet riutta rakentavista koralleistaan viimeksi kuluneiden 30 vuoden aikana. Nykyisellään suojellut merialueet kattavat meristä vain 3,4 prosenttia, mikä on merkittävästi vähemmän kuin vuodelle 2020 maailmanlaajuisesti sovittu 10 prosentin suojelutavoite. Meriekosysteemien ennallistaminen ja suojelu toisi hyötyjä sekä ympäristön että talouden kannalta. Suojeltujen merialueiden kattaman alan

²² Merten aluesuunnittelua koskevassa EU:n direktiivissä, merten aluesuunnitteluun liittyvää EU:n lähestymistapaa käsittelevässä vuode 2008 tiedonannossa sekä merten aluesuunnittelua koskevissa Unescon ohjeissa esitetään joukko tekijöitä merten aluesuunnittelun kehittämisen tueksi.

kasvattaminen 30 prosenttiin voisi tuoda 920 miljardin USD tuotot vuosien 2015 ja 2050 välisenä aikana²³.

Eri organisaatiot ja foorumit työstävät erityyppisiä aluekohtaisia hallinnoinnin välineitä vastuualansa mukaisesti²⁴. Suojelluilla merialueilla on kuitenkin vaikuttavuutta vain, jos niitä hoidetaan hyvin ja ne muodostavat ekologisesti yhtenäisen verkoston. Niiden hoito edellyttää riittävää suunnittelua sekä inhimillisiä ja taloudellisia resursseja.

Komissio lisää suojeltujen merialueiden vaikuttavuutta maailmanlaajuisesti edistämällä parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja tukemalla yhtenäisten verkostojen muodostamiseen tähtääviä ponnisteluja. Komissio aikoo myös tukea alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä pitkän aikavälin kestävien rahoitusmekanismien kehittämiseksi suojeltuja merialueita varten²⁵.

YK:n merioikeusyleissopimuksen alainen uusi täytäntöönpanosopimus meren biologisen monimuotoisuuden säilyttämisestä ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäytön ulkopuolisilla alueilla auttaisi saavuttamaan maailmanlaajuisen 10 prosentin suojelutavoitteen ja lisäisi merkittävästi suojeltujen merialueiden kattamaa alaa aavalla merellä.

- *Komissio lisää suojeltujen merialueiden vaikuttavuutta ja edistää niiden laajenemista maailmanlaajuisesti edistämällä parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja tukemalla yhtenäisten verkostojen muodostamiseen tähtääviä ponnisteluja.*
- *Komissio aikoo myös tukea alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä pitkän aikavälin kestävien rahoitusmekanismien kehittämiseksi suojeltuja merialueita varten.*
- *Komissio täydentää suojeltuja merialueita koskevia kumppanuushankkeita helpottaen parhaiden käytäntöjen vaihtoa Euroopan, Afrikan, Pohjois-Amerikan ja Etelä-Amerikan suojeltujen Atlantin merialueiden välillä ja helpottaen valmiuksien kehittämistä näillä alueilla.*
- *Komissio tarjoaa Horisontti 2020- ja Life-ohjelmissa rahoitusmahdollisuuksia merentutkimukseen, joka on olennaisen tärkeää, kun halutaan perustaa suojeltuja merialueita ja luoda yhteyksiä kansainvälisiin kumppaneihin.*

4. KANSAINVÄLISEN MERENTUTKIMUKSEN VAHVISTAMINEN JA SEN KAUTTA SAATAVIEN TIETOJEN PARANTAMINEN

Luotettava tieteellinen tieto valtameristä on välttämätöntä useimmissa edellä kuvatuissa toiminnoissa, jotta niistä suoriuduttaisiin menestyksekkäästi ja varmistettaisiin resurssien

²³ OECD. *The ocean economy in 2030*, OECD Publishing, Pariisi (2016).

²⁴ Alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt, suojeltuja merialueita koskevat alueelliset meriyleissopimukset (yleissopimus Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelusta eli OSPAR-yleissopimus), IMO erityisen herkkien merialueiden osalta; Kansallisen lainkäytön ulkopuolisilla alueilla olevia suojeltuja merialueita koskevat keskustelut ovat osa näitä alueita koskevia ”monimuotoisuusneuvotteluja”.

²⁵ Mukaan luettuina EU:n rahoittamat hankkeet, kuten Euroopan parlamentin pilottihanke suojeltuja merialueita koskevasta transatlanttisesta yhteistyöstä.

kestävä käyttö. Se edellyttää huomattavia investointeja varusteisiin ja laitteisiin. Se tuottaa yhteiskunnalle maksimihyödyn, jos osaaminen ja tiedot jaetaan.

EU:lla ja sen jäsenvaltioilla on vahvaa näyttöä mereen ja merenkulkuun liittyvän tutkimuksen rahoittamisesta ja tietojen saatavuuden ja yhteentoimivuuden parantamisesta. Kansainvälisten kumppanien kanssa tehtävä yhteistyö, resurssien yhdistäminen mukaan luettuna, on välttämätöntä, jotta voidaan taata valtamerten tehokkaassa hoidossa tarvittava osaamisperusta.

Toimi 12: Yhtenäinen EU:n strategia valtamerten havainnointia, merialan tietoja ja meriin liittyvää laskentaa varten

Euroopan meripoliittinen seurantakeskus ja tietoverkko (EMODnet) mahdollistaa sen, että tutkijat, viranomaiset, yritykset ja kansalaisyhteiskunta voivat etsiä, katsella, tallentaa ja käyttää yli sadan tutkimusyhteisön tietoja ja tietotuotteita merten syvyyskartoituksesta, geologiasta, luontotyypeistä, fysiikasta, kemiasta ja eliöstöstä.

EU:n työn yhtenäistäminen sen kansainvälisten kumppanien työn mukaiseksi parantaisi huomattavasti valtamerten hallinnointia tukevaa osaamista. Voidaan esimerkiksi vankentaa merkittävästi luonnonpääoman ja ekosysteemipalvelujen laskentaan liittyvää järjestelmää, jota parhaillaan kehitetään Euroopan ympäristökeskuksen ja kansainvälisten kumppanien kanssa.

- *Komissio aikoo EMODnetiin tukeutuen esittää vuonna 2018 yhtenäistä valtamerten havainnoinnin strategiaa G7-maiden Tsukuba Communiqué'n²⁶ mukaisesti. Se arvioi, vastaavatko valtamerten havainnoinnin verkostot tarkoitustaan, ja analysoi, minkälaista taloudellista, ympäristöön liittyvää ja sosiaalista etua niiden tehostamisella saavutettaisiin.*
- *Edellä mainitun, vuodeksi 2018 suunnitellun raportin yhteydessä komissio aikoo tehdä ehdotuksen siitä, kuinka EMODnetiä voitaisiin yhtenäistää muita kansallisia tai alueellisia merialan tiedonkeruujärjestelmiä vastaavaksi tavoitteena luoda kansainvälinen merialan tietoverkko ja taata kyseisten tietojen avoin saatavuus.*

Toimi 13: ”Siniseen” tutkimukseen ja innovointiin tehtävien investointien lisääminen

EU ja sen jäsenvaltiot käyttävät merentutkimukseen noin kaksi miljardia euroa vuodessa. Yli 260 miljoonaa euroa tulee tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti 2020 -ohjelmasta. On tärkeää säilyttää panostus tällä tasolla. Erityisellä sinisen kasvun aihealueella painopiste on monialaisessa merten ja merenkulun tutkimuksessa, ja sillä tuetaan valtameriin liittyviä aloja, kuten kalastusta, offshore-energiaa ja meriliikennettä.

Jäsenvaltiot koordinoivat tai integroivat tutkimusohjelmiaan enenevässä määrin käsitelläkseen yhteisiä ongelmia EU:n tasolla (esim. yhteinen ohjelma-aloite ”Terveet ja

²⁶ <http://www.japan.go.jp/g7/userdata/common/data/20160517communique.pdf>

tuottavat meret ja valtameret” sekä Black Sea Horizon- ja EMBLAS-hankkeet) ja merialuetasolla (esim. BONUS Itämerellä ja BlueMED Välimerellä).

- Eurooppalaisia avoimen tieteen pilvipalveluja koskevan aloitteen²⁷ yhteydessä komissio perustaa sinisen tutkimuksen pilvipalvelupilotin ja panostaa edelleen merialan tutkimukseen ja innovointiin.
- Komissio työskentelee G7-kumppanien kanssa viedäkseen eteenpäin G7-maiden uutta ”Future for the Oceans” -aloitetta valtameriä ja meriä koskevan tutkimuksen ja havainnoinnin parantamiseksi.

Toimi 14: Kansainvälinen valtameriä koskeva tutkimus ja innovointi sekä alan tiedekumppanuudet

EU:ssa tehtävä valtameritutkimus ja -tiede voi hyötyä merkittävästi EU:n ulkopuolisten laitosten kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Atlantin valtameren tutkimusyhteistyöstä vuonna 2013 annettu EU:n, Yhdysvaltain ja Kanadan välinen julkilausuma oli ratkaiseva askel eteenpäin. Komissio jatkaa Galwayn julkilausuman täytäntöönpanoa.

Edistääkseen innovointiin ja kilpailukyvyn lisäämiseen tarvittavaa osaamista komissio tukee edelleen teollisuusjohtoista meriteknologiakumppanuutta alakohtaisesta osaamisyhteistyötä koskevan suunnitelman puitteissa.

Kansainvälisen yhteistyön lisäämistä meritieteen ja -teknologian alalla koskevan OECD:n suosituksen mukaisesti komissio aikoo myös selvittää mahdollisuuksia perustaa kokemusten vaihdon kansainvälisiä verkostoja olemassa olevien välineiden kanssa yhteensopivien innovatiivisten meriteknologioiden edistämiseksi.

- Komissio kehittää keskeisten kumppanien kanssa merialan tutkimus- ja tiedekumppanuuksia voimassa olevien tiede- ja teknologiasopimusten puitteissa, mukaan luettuina tapauksen mukaan valtamerikumppanuudet, sekä sellaisten maailmanlaajuisten yhteenliittymien puitteissa, joiden jäsen se on, kuten Belmont Forum ja kaukokartoitusta käsittelevä ryhmä (GEO).
- Komissio aikoo myös lisätä toimintaansa Atlantin valtameren tutkimusyhteenliittymän puitteissa tukemalla keskeisten toimijoiden kanssa tehtävän merialan yhteistyön kehysten parantamista eteläisellä Atlantilla.
- Komissio edistää eteläisen Välimeren maiden ottamista mukaan BlueMED-aloitteeseen. Se myös lisää tiede-, tutkimus- ja innovointipanostustaan Mustallamerellä Mustanmeren synergian puitteissa.

5. PÄÄTELMÄT

EU:lla on suuri vastuu valtameristä ja meristä. Sillä on merkittävä rooli kestävän kehityksen esitaistelijana, valtamerten hallinnointikehyksen globaalina toimijana ja

²⁷ Tiedonanto Digitaalisten sisämarkkinoiden strategia Euroopalle (COM(2015) 192, 6.5.2015).

valtamerten luonnonvarojen käyttäjänä. EU:n olisi lisättävä ponnistelujaan sen varmistamiseksi, että valtameret ovat turvallisia, puhtaita ja kestävästi hoidettuja nykyisiä ja tulevia sukupolvia varten.

Komissio ja korkea edustaja ovat sitoutuneet parantamaan valtamerten hallinnointia edellä kuvatuille ensisijaisille aloille painottuen. Näin ne auttavat luomaan lisää synergiaa sellaisten EU:n eri politiikkojen ja strategioiden välille, joiden avulla voidaan tukea valtamerten parempaa hallinnointia, esimerkiksi parantamalla meriturvallisuutta ja tukemalla kestäväää kehitystä.

Yhdessä jäsenvaltioiden, kansainvälisten organisaatioiden ja kumppanien, alueellisten organisaatioiden sekä sidosryhmien kanssa komissio ja korkea edustaja vievät eteenpäin ehdotettuja toimia ja selvittävät, millä muilla tavoilla kansainvälistä valtamerten hallinnointia voidaan tehostaa. Yhdessä korkean edustajan kanssa komissio perustaa EU:n sidosryhmäfoorumin tarkastelemaan valtameriä ja meriä maailmanlaajuisesti. Foorumi tukee nyt kyseessä olevan aloitteen perusteella toteutettavia toimia ja aloittaa säännöllisen vuoropuhelun EU:n toiminnasta kansainvälisen valtamerten hallinnoinnin parantamiseksi. Sen ensimmäinen kokous pidetään vuonna 2017.

Komissio ja korkea edustaja raportoivat edellä kuvattujen toimien edistymisestä säännöllisin väliajoin ja ensimmäisen kerran viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän tiedonannon päivämäärästä.